

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Bohuslava Hnízdila v právní věci **žalobkyně: L. M.,** zastoupené Mgr. Alexandrem Vaškevičem, advokátem se sídlem v Plzni, Františkánská 7, proti **žalovanému Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočky v Liberci, ze dne 30. 9. 2003 č. j. 59 Az 82/2003 – 27,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

Krajský soud v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, rozsudkem ze dne 30. 9. 2003 č. j. 59 Az 82/2003 – 27 zamítl opravný prostředek podaný žalobkyní (dále i „stěžovatelka“) proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 7. 2002 č. j. OAM-3121/VL-10-12-TZ-2002, kterým byla žádost žalobkyně o udělení azylu zamítnuta jako zjevně nedůvodná dle § 16 odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). V odůvodnění rozsudku krajský soud mimo jiné uvedl, že žalovaný vycházel z prokázané skutečnosti, že žalobkyně na území České republiky přijela z Polska, a zabýval se tím, zda lze tuto zemi považovat za třetí bezpečnou zemi. Z výpovědi žalobkyně před žalovaným správním orgánem vyplývá, že před vstupem na území České republiky projížděla přes území Polska autobusem,

na hranicích se při celní a pasové kontrole setkala s polskými celníky a pohraničníky, nic jí nebránilo z autobusu vystoupit a požádat o ochranu polské státní orgány. Z žádných skutečností žalobkyní uváděných v řízení před žalovaným nevyplývá, že by měla v Polsku nějaké problémy, že by se tam nemohla vrátit. K námitce žalobkyně o chybné aplikaci ustanovení § 2 odst. 2 zákona o azylu krajský soud uvedl, že při výkladu pojmu „bezpečná třetí země“ je třeba vycházet ze smyslu azylového práva, kterým je mezinárodněprávní ochrana jednotlivce před pronásledováním ve státě, který opouští, v případě stěžovatelky tímto státem byla Ukrajina. Pokud jednotlivec z takového státu prchá před tvrzeným pronásledováním, měl by se, a jistě se bude obracet s žádostí o pomoc v prvním státě, kde takovou možnost objektivně i subjektivně má, tedy kde má možnost příslušné státní orgány požádat o poskytnutí ochrany na základě azylového práva a tento stát je povinen dle své právní úpravy a dle mezinárodních úmluv, ke kterým přistoupil, o jeho žádosti rozhodnout. Dle krajského soudu žalovaný nepochybil, neboť žalobkyni na území Polska nic nebránilo, aby tam požádala o poskytnutí postavení uprchlíka.

Proti citovanému rozsudku podala stěžovatelka včas kasační stížnost z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen “s. ř. s.“). Podle názoru stěžovatelky krajský soud stejně jako žalovaný nesprávným způsobem posoudil právní otázku, zda je možno na její případ vztáhnout ustanovení § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu. Stěžovatelce bylo vyhrožováno fyzickou likvidací a měla tedy strach o svůj život i život manžela, s žádosti o pomoc na státní orány, konkrétně na policii, se neobrátila, protože ze zkušeností věděla, že by se jejím případem vůbec nezabývala. Stěžovatelka zjistila, že vyděrači patří do zločineckých struktur, se kterými spolupracovala i policie, nezbylo jí než vycestovat ze země o požádat o azyl. Stěžovatelka je přesvědčena, že v jejím případě je dán důvod pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť patří do sociální skupiny nečlenů zločineckých struktur a je těmito strukturami pronásledována a domovský stát tuto situaci toleruje. Dále má stěžovatelka za to, že žalovaný nedostatečným způsobem provedl dokazování, na základě takto zjištěného skutkového stavu nebylo možno spravedlivě rozhodnout. Stěžovatelka se rovněž domnívá, že soud nesprávným způsobem posoudil právní otázku, zda správní řízení netrpělo procesní vadou, zejména nedostatečně přezkoumal napadené rozhodnutí z hlediska dodržení procesních předpisů. Stěžovatelka je přesvědčena, že rozhodnutí žalovaného neodpovídá ustanovení § 47 odst. 3 správního řádu, neboť jeho odůvodnění je nedostatečné. Dále stěžovatelka namítá, že krajský soud porušil ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s., když výrok I. napadeného rozsudku neodpovídá tomuto ustanovení, i když je pravdou, že podala opravný prostředek podle tehdy platného občanského soudního řádu, avšak v okamžiku účinnosti soudního řádu správního, se toto podání stalo žalobou. Z tohoto důvodu se jeví napadený rozsudek v této části jako nesrozumitelný. Stěžovatelka navrhuje napadený rozsudek zrušit a věc vrátit k dalšímu řízení, zároveň navrhuje přiznat kasační stížnosti odkladný účinek.

Žalovaný ve svém vyjádření popírá oprávněnost kasační stížnosti, neboť má za to, že jak jeho rozhodnutí, tak napadený rozsudek byly vydány v souladu s právními předpisy, odkazuje na správní spis ve věci, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatelka učinila během správního řízení. Žalovaný dále uvádí, že žádost stěžovatelky zamítl jako zjevně nedůvodnou dle § 16 odst. 1 písm. e) zákona o azylu, neboť z její výpovědi vyplynulo, že do České republiky přicestovala z Polska, tj. ze státu, který Česká republika považuje za tzv. třetí bezpečnou zemi a měla možnost o azyl požádat již tam. Žalovaný navrhuje zamítnutí kasační stížnosti a nepřiznání odkladného účinku.

Z předloženého správního spisu vyplynulo, že stěžovatelka podala dne 20. 6. 2002 žádost o udělení azylu, ve kterém uvedla jako její důvod skutečnost, že na Ukrajině se svým manželem od ledna roku 2000 prodávala v malém stánku, vyděrači po nich požadovali peníze, zapálili jim stánek a fyzicky napadli manžela, který v březnu roku 2000 odjel do České republiky. Poté přišli vyděrači za ní a požadovali peníze, ona jim peníze nedala, proto ji fyzicky napadli. Na policii se stěžovatelka neobrátila, protože měla strach o svou rodinu. Kvůli požadavkům vyděračů prodala byt a v červnu roku 2001 odjela do České republiky, kde od té doby žije a nyní žádá o azyl kvůli legalizaci pobytu. V případě návratu do vlasti se obává o svůj život. V pohovoru k důvodům žádosti o udělení azylu ze dne 12. 7. 2002 stěžovatelka podrobněji popsala potíže, která měla ve vlasti s vyděrači a cestu autobusem z Ukrajiny přes Polsko do České republiky. Stěžovatelka dále uvedla, že při kontrolách na polských hranicích všichni seděli v autobuse, dali řidiči pasy a on je odnesl na kontrolu, poté jim je vrátil zpět, celníci provedli kontrolu zavazadel, na české straně museli projít pěšky a ukázat pasy. Na území Polska se dle stěžovatelky uskutečnily dvě zastávky, jedna u benzínky a jedna někde v lese. V Polsku stěžovatelka o azyl nepožádala, protože Polsko nemá s Ukrajinou vízovou povinnost a mafiáni tam mohou volně jezdit. O azyl v České republice stěžovatelka nepožádala ihned po svém příjezdu, protože o něm nevěděla, chtěla si zde legalizovat pobyt, zaplatila, aby ji vyřídili vízum na jeden rok a pracovní povolení, již půl roku čeká na své doklady, má za to, že ji podvedli.

Součástí správního spisu je také dokument vyhotovený žalovaným s názvem Hodnocení Polska jako bezpečné třetí země.

Nejvyšší správní soud přezkoumal v rozsahu a v mezích kasační stížnosti napadený rozsudek a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Žádost o udělení azylu lze zamítnout jako zjevně nedůvodnou v případech taxativně vymezených v ustanovení § 16 odst. 1 zákona o azylu. Podle § 16 odst. 1 písm. e) téhož zákona se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel přichází ze státu, který Česká republika považuje za třetí bezpečnou zemi nebo bezpečnou zemi původu, nebude-li prokázáno, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze. Legální definice bezpečné třetí země je obsažena v ustanovení § 2 odst. 2 citovaného zákona, podle kterého se bezpečnou třetí zemí rozumí stát jiný než stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, ve kterém cizinec pobýval před vstupem na území a do kterého se může tento cizinec vrátit a požádat o udělení postavení uprchlíka podle mezinárodní smlouvy, aniž by byl vystaven pronásledování, mučení, nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestu. Stát není bezpečnou třetí zemí, pokud na něj lze vztáhnout překážky vycestování podle § 91 zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud neshledal oprávněným stěžovatelkou uplatněný důvod kasační stížnosti dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky ohledně splnění podmínek pro udělení azylu krajským soudem. Nejvyšší správní soud konstatuje, že v daném případě bylo zjištěno, že stěžovatelka do České republiky přicestovala autobusem z Ukrajiny přes území Polska. Při cestě Polskem bylo uskutečněno několik zastávek (dle stěžovatelky se jedna zastávka na území Polska konala u benzínky, další někde v lese a autobus také zastavoval v rámci pasových a celních kontrol na hranicích), během nichž stěžovatelka měla možnost z autobusu vystoupit a požádat o udělení azylu na území Polska. Je tedy zřejmé, že stěžovatelka měla reálnou možnost požádat o udělení azylu v Polsku, které je bezpečnou třetí zemí ve smyslu § 2 odst. 2 zákona

o azylu, a nelze na něj vztáhnout v případě stěžovatelky překážky vycestování dle § 91 téhož zákona. Žalovaný správní orgán tak nikterak nepochybil, když shledal žádost stěžovatelky o udělení azylu zjevně nedůvodnou dle § 16 odst. 1 písm. e) s. ř. s., a krajský soud správně vyslovil s jeho rozhodnutím souhlas. Nejvyšší správní soud se s přijatým právním závěrem ve věci ztotožňuje.

K námitce stěžovatelky o tom, že v jejím případě jsou splněny zákonné podmínky pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu, Nejvyšší správní soud konstatuje, že pokud je žádost o azyl zamítnuta správním orgánem jako zjevně nedůvodná dle ustanovení § 16 zákona o azylu, nelze současně rozhodnout o splnění podmínek podle ustanovení § 12 zákona o azylu, neboť správní orgán rozhodl konečným způsobem ve věci, aniž by v řízení zjišťoval existenci některého ze zákonných důvodů pro udělení azylu.

Co se týče námitky stěžovatelky o vadě řízení před žalovaným spočívající v nedostatečně provedeném dokazování, má Nejvyšší správní soud za to, že žalovaný provedl ve věci řádné dokazování, když pro rozhodnutí si opatřil dostatek podkladů (vycházel především z tvrzení stěžovatelky uváděných v žádosti o udělení azylu a v pohovoru k důvodům žádosti), na jejichž základě zjistil přesně a úplně skutkový stav věci, který rozebral v kontextu platné právní úpravy a dospěl k závěrům uvedeným v rozhodnutí. Rovněž krajský soud vycházel z dostatečných pokladů potřebných pro rozhodnutí, ve věci provedl řádné dokazování a dospěl ke stejným právním závěrům jako žalovaný. Nejvyšší správní soud přijaté závěry ve věci sdílí a v řízení neshledal vadu ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Stěžovatelka v kasační stížnosti dále uvádí, že krajský soud nesprávně posoudil otázku porušení ustanovení správního řádu žalovaným v řízení o udělení azylu, v čemž stěžovatelka spatřuje důvod kasační stížnosti dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Nejvyšší správní soud má za to, že krajský soud postupoval v souladu s § 75 odst. 2 s. ř. s., když přezkoumal rozhodnutí správního orgánu v mezích žalobních bodů, přičemž namítané porušení ustanovení správního řádu neshledal. Žalovaný v odůvodnění svého rozhodnutí podrobně popsal průběh řízení o udělení azylu, právní a skutková zjištění ve věci, hodnocení důkazů a konečná stanoviska. Odůvodnění rozhodnutí žalovaného tak splňuje náležitosti dle § 47 odst. 3 správního řádu. Krajský soud se v napadeném rozsudku dostatečným způsobem vypořádal se všemi žalobními námitkami stěžovatelky, přičemž neshledal stěžovatelem tvrzené nedostatky a porušení, odůvodnění rozsudku poskytuje dostatečnou skutkovou a právní oporu jeho výroku. Proto Nejvyšší správní soud neshledal důvod kasační stížnosti dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., tedy nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatků důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Zde soud podotýká, že stěžovatelka sice formálně podřadila vytýkané vady pod ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., obsahově se však jedná opětovně o vady spadající pod písm. b) citovaného ustanovení. Ani v tomto bodu však splnění důvodů kasační stížnosti Nejvyšší správní soud neshledal.

Kasační stížností stěžovatelka také napadá výrok I. rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočky v Liberci, pro jeho nesrozumitelnost, neboť se domnívá, že jeho znění neodpovídá ustanovení § 78 odst. 7 s. ř. s. Nejvyšší správní soud konstatuje, že v projednávaném případě postupoval krajský soud podle ustanovení § 129 odst. 2 s. ř. s., neboť se jednalo o řízení o opravném prostředku podaném přede dnem účinnosti soudního řádu správního, o kterém soud nerozhodl do dne nabytí účinnosti tohoto zákona. Proto krajský soud v souladu s citovaným ustanovením dokončil řízení podle ustanovení části třetí hlavy

druhé dílu prvního soudního řádu správního, tedy v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu. Jelikož krajský soud ve věci dospěl k závěru že opravný prostředek podaný stěžovatelkou není důvodný, zamítl jej v souladu s ustanovením § 78 odst. 7 s. ř. s. Tím, že ve výroku napadeného rozsudku ponechal krajský soud termín opravný prostředek, neporušil žádné zákonné ustanovení, neboť citované přechodné ustanovení soudního řádu správního nestanoví, že opravný prostředek se stane žalobou, jen říká, že řízení o opravném prostředku se dokončí dle ustanovení o řízení o žalobě.

Vzhledem ke shora uvedenému Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl dle § 110 odst. 1 s. ř. s.

Stěžovatelka podala také návrh, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek dle § 107 s. ř. s. Nejvyšší správní soud se návrhem nezabýval, neboť věc byla vyřízena přednostně v souladu s ustanovením § 56 ve spojení s § 120 s. ř. s.

Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Soud mu proto právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. června 2005

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu